

gen paa Anledning vilde meddele Fornyelsen af Overtøkkens med hvad der tidligere har fundet Sted, og at det vilde være det Hensigtsmæssigste, da derved aabnedes Leilighed til at anstille Undersøgelser, som nu ikke foreligge, maa jeg hertil svare, at dersom Regjeringen skulde finde sig foranlediget til at meddele Fornyelse af Monopolet, vilde det være mig, som har indbragt Forslaget her, ligesaa hjært at tage det tilbage og lade det gaae over i Regjeringens Haand, dersom det paa den Maade kunde blive bevilget Brøndanstalten at vedblive at bruge Monopolet. Men jeg finder ikke, at der ved Lovforslaget, saaledes som det foreligger, er blevet udelukket Afgang til at tilvejebringe nærmere Undersøgelser for Thinget, for dette indlader sig paa at meddele den Fornyelse, Andragendet gaaer ud paa. Jeg kan iøvrigt ikke undlade at omtale, at vi under forrige Session havde en Sag for, som vel ikke i sin Gjenstand havde synderlig Lighed med den nærværende, men som dog i sin Bestaaffenhed og i Monopolets Navn havde nogen Lighed hermed, det var nemlig Sagen angaaende Monopol for Thorvaldsens Museum til at forfærdige Afstøbninger af sammes Billedhuggergjenstande. Med Hensyn til denne Sag fandtes der vel mindre Anledning til at tage Hensyn til Bestemmelsen, der findes i Grundloven, men her finder jeg, at det aabenbart passer med Paragraphens Ord, og at Andragendets Gjenstand hører ind under Almeenvellets Obeet. Det er sagt, at Regjeringsmyndigheden, som hidtil har meddeelt Brøndanstalten Fornyelsen af Privilegiet, har gjort hvad den efter gjældende Forordninger kunde gjøre, og at den Fordeel, som af Anstalten attraaes, allerede er benyttet til den yderste Gradse. Der kan vistnok ikke i de paapegede Bestemmelser ligge Noget til Skade for Brøndanstalten, thi den Fabrikation, som den giver sig af med, kan ikke stilles i Sammenligning med det Fabrikationsanlæg, som der har været tilstigtet. Det er her ikke Meningen, at der skulde gives Monopol paa at fabrikere Gjenstande, som hidtil have været indførte i Landet, og som alene ere nyttige og hensigtsmæssige, men det er noget ganske Gienkommeligt, det er ikke naturlige mineraliske Vand, der blive indførte hertil,

man vil udelukke, det er derimod naturtroe Efterligninger af naturlige Vand, som der fabrikeres, og som man maa ønske ikke blive indførte, thi disses Bestaaffenhed kan ikke controlleres. Anstalten konkurrerer altsaa ikke med naturlige Brøndvande i den Betydning, at den vil udelukke dem, de indføres ikke i stor Mængde, og desuden vil deres Pris udelukke dem fra at komme i synderlig Brug, men Anstalten vil konkurrere med og søge at udelukke enhver Efterligning af Brøndvande.

Justitsministeren: Det kunde vistnok være et Spørgsmaal, om ikke Regjeringsmagten maatte fremdeles, ligesom det af de to ærede Talere, der have yttret sig om denne Sag, er oplyst, at den allerede to Gange har udstedt Bevilling eller Privilegium til Forsærdigelsen af kunstige Sundhedsbrøndvande, saaledes ogsaa fremdeles kunne meddele den fornødne Bevilling hertil. Jeg har anseet det for tvivlsomt, om Justitsministeriet nu i saa Henseende kunde udøve den samme Myndighed, som saaledes igjennem det tidligere danske Cancelli er bleven udøvet, og denne Tvivl har hos mig reist sig fornemmelig paa Grund af det Reskript, som den høitærede femte Landstingsmand for Kjøbenhavn (Orsted) har citeret, nemlig Reskriptet af 10de April 1761, hvori det hedder, at „Monopoler ikke kunne tilstaaes uden for en vis Tid, exempli gratia 10, 15 à 20 Aar“. Da der nu allerede har været udsærdiget et udelukkende Monopol for Brøndvandanstalten til at forfærdige disse kunstige Vand i et Tidsrum af 20 Aar, saa ansaae jeg det tvivlsomt, om Cancelliet, dersom det nu havde bestaaet, vilde, efter de hidtil sædvanlige Regler, have anseet sig berettiget til at bevirke et Andragende om en Forlængelse tilstaaet, og det er kun, forsaavidt det, ifølge de hidtil gjældende Regler, vilde have ladet sig gjøre, at jeg vilde kunne have anseet mig besøjet til ogsaa for Justitsministeriets Bedkommende at bevirke et saadant Monopol tilstaaet de Bedkommende, nemlig i Genhold til Grundlovens § 32, hvorefter saadanne Bevillinger og Undtagelser fra de nugældende Love, som ifølge hidtil gjældende Regler have været i Brug, kunne meddeles af Regjeringen. Jeg ansaae det altsaa for tvivlsomt, om den